

Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu
dot. projektu WND-POWR.02.10.00-00-7007/17
„Efektywne wspomaganie to wyższa jakość edukacji”
Konkurs POWR.02.10.00-IP.02-00-007/17

KOMPETENCJE KLUCZOWE

BRONISŁAWA NIESPOR

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

CZYM SĄ KOMPETENCJE KLUCZOWE?

Kompetencje zdefiniowano w Zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. **18 grudnia 2006** r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) jako połączenie:

- **wiedzy**
- **umiejętności**
- **postaw odpowiednich do sytuacji**

uważanych za niezbędne dla potrzeb samorealizacji, aktywnego obywatelstwa, integracji społecznej oraz zatrudnienia.

Dokument dostępny tutaj: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:32006H0962>

Bycie kompetentnym oznacza więc umiejętność efektywnego zastosowania wiedzy, umiejętności i postaw, by skutecznie zareagować na określoną sytuację lub rozwiązać problem w rzeczywistym świecie.

W europejskich ramach odniesienia ustanowiono **osiem kompetencji kluczowych**:

1. porozumiewanie się w języku ojczystym;
2. porozumiewanie się w językach obcych;
3. kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne;
4. kompetencje informatyczne;
5. umiejętność uczenia się;
6. kompetencje społeczne i obywatelskie;
7. inicjatywność i przedsiębiorczość;
8. świadomość i ekspresja kulturalna.

POROZUMIEWANIE SIĘ W JĘZYKU OJCZYSTYM

to zdolność wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) oraz językowej interakcji w odpowiedniej i kreatywnej formie w pełnym zakresie kontekstów społecznych i kulturowych – w edukacji i szkoleniu, pracy, domu i czasie wolnym.

POROZUMIEWANIE SIĘ W JĘZYKACH OBCYCH

opiera się na zdolności do rozumienia, wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) w odpowiednim zakresie kontekstów społecznych i kulturalnych (w edukacji i szkoleniu, pracy, domu i czasie wolnym) w zależności od chęci lub potrzeb danej osoby. Porozumiewanie się w obcych językach wymaga również takich umiejętności, jak mediacja i rozumienie różnic kulturowych. Stopień opanowania języka przez daną osobę może być różny w przypadku czterech kompetencji językowych (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) i poszczególnych języków oraz zależny od społecznego i kulturowego kontekstu osobistego, otoczenia oraz potrzeb lub zainteresowań danej osoby.

KOMPETENCJE MATEMATYCZNE I PODSTAWOWE KOMPETENCJE NAUKOWO-TECHNICZNE

Kompetencje matematyczne obejmują umiejętność rozwijania i wykorzystywania myślenia matematycznego w celu rozwiązywania problemów wynikających z codziennych sytuacji. Istotne są zarówno proces i czynność, jak i wiedza, przy czym podstawę stanowi należyte opanowanie umiejętności liczenia. Kompetencje matematyczne obejmują – w różnym stopniu – zdolność i chęć wykorzystywania matematycznych sposobów myślenia (myślenie logiczne i przestrzenne) oraz prezentacji (wzory, modele, konstrukty, wykresy, tabele).

Kompetencje naukowe odnoszą się do zdolności i chęci wykorzystywania istniejącego zasobu wiedzy i metodologii do wyjaśniania świata przyrody, w celu formułowania pytań i wyciągania wniosków opartych na dowodach. Za kompetencje techniczne uznaje się stosowanie tej wiedzy i metodologii w odpowiedzi na postrzegane potrzeby lub pragnienia ludzi. Kompetencje w zakresie nauki i techniki obejmują rozumienie zmian powodowanych przez działalność ludzką oraz odpowiedzialność poszczególnych obywateli.

KOMPETENCJE INFORMATYCZNE

obejmują umiejętne i krytyczne wykorzystywanie technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI) w pracy, rozrywce i porozumiewaniu się. Opierają się one na podstawowych umiejętnościach w zakresie TIK: wykorzystywania komputerów do uzyskiwania, oceny, przechowywania, tworzenia, prezentowania i wymiany informacji oraz do porozumiewania się i uczestnictwa w sieciach współpracy za pośrednictwem Internetu.

UMIEJĘTNOŚĆ UCZENIA SIĘ

to zdolność konsekwentnego i wytrwałego uczenia się, organizowania własnego procesu uczenia się, w tym poprzez efektywne zarządzanie czasem i informacjami, zarówno indywidualnie, jak i w grupach. Kompetencja ta obejmuje świadomość własnego procesu uczenia się i potrzeb w tym zakresie, identyfikowanie dostępnych możliwości oraz zdolność pokonywania przeszkód w celu osiągnięcia powodzenia w uczeniu się. Kompetencja ta oznacza nabywanie, przetwarzanie i przyswajanie nowej wiedzy i umiejętności, a także poszukiwanie i korzystanie ze wskazówek. Umiejętność uczenia się pozwala osobom nabyć umiejętność korzystania z wcześniejszych doświadczeń w uczeniu się i ogólnych doświadczeń życiowych w celu wykorzystywania i stosowania wiedzy i umiejętności w różnorodnych kontekstach – w domu, w pracy, a także w edukacji i szkoleniu. Kluczowymi czynnikami w rozwinięciu tej kompetencji u danej osoby są motywacja i wiara we własne możliwości.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE I OBYWATELSKIE

- Są to kompetencje osobowe, interpersonalne i międzykulturowe obejmujące pełny zakres zachowań przygotowujących osoby do skutecznego i konstruktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, szczególnie w społeczeństwach charakteryzujących się coraz większą różnorodnością, a także rozwiązywania konfliktów w razie potrzeby. Kompetencje obywatelskie przygotowują osoby do pełnego uczestnictwa w życiu obywatelskim w oparciu o znajomość pojęć i struktur społecznych i politycznych oraz poczucie się do aktywnego i demokratycznego uczestnictwa.

INICJATYWNOŚĆ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

oznaczają zdolność osoby do wcielania pomysłów w czyn. Obejmują one kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów. Stanowią one wsparcie dla indywidualnych osób nie tylko w ich codziennym życiu prywatnym i społecznym, ale także w ich miejscu pracy pomagając im uzyskać świadomość kontekstu ich pracy i zdolność wykorzystywania szans; są podstawą bardziej konkretnych umiejętności i wiedzy potrzebnych tym, którzy podejmują przedsięwzięcia o charakterze społecznym lub handlowym lub w nich uczestniczą. Powinny one obejmować świadomość wartości etycznych i promować dobre zarządzanie.

ŚWIADOMOŚĆ I EKSPRESJA KULTURALNA

Docenianie znaczenia twórczego wyrażania idei, doświadczeń i uczuć za pośrednictwem szeregu środków wyrazu, w tym muzyki, sztuk teatralnych, literatury i sztuk wizualnych.

Termin „kompetencja” stosuje się zarówno do określenia umiejętności „miękkich” jak i „twardych”.

- Kompetencje miękkie (behawioralne) określają jak ludzie mają się **zachować**, by dobrze wykonać swoją pracę;
- kompetencje twarde (funkcjonalne) informują o tym, co ludzie **muszą wiedzieć**, aby dobrze wykonać swoją pracę.

8 KOMPETENCJI KLUCZOWYCH – CECHY

Wszystkie są jednakowo ważne dla rozwoju osobistego

- ✓ Niektóre są przekrojowe lub interdyscyplinarne (np. ~~znajomość technologii informacyjno-komunikacyjnych,~~ przedsiębiorczość, umiejętności obywatelskie, ekspresja kulturowa)
- ✓ Są ze sobą powiązane lub się częściowo pokrywają. Umiejętności wynikające z jednej, wspierają biegłość w innej.
- ✓ Umiejętności językowe (sprawność czytania, pisania), matematyczne i w zakresie (TIK) to podstawa uczenia się;
- ✓ Umiejętność uczenia się sprzyja wszelkim innym aktywnościom edukacyjnej
- ✓ Niektóre sprawności są kluczowe dla wszystkich 8 kompetencji (np. krytyczne myślenie, kreatywność, inicjatywność, rozwiązywanie problemów, ocena ryzyka, podejmowanie decyzji, kierowanie emocjami)

Kształtowania umiejętności kluczowych
nie realizuje się jako odrębnej dziedziny
aktywności, ale włącza się je w obręb
wszystkich „działań” w szkole **poprzez
dobór odpowiednich metod i form
kształcenia.**

**Kompetencje kluczowe w procesie uczenia się przez całe życie znajdują swoje odzwierciedlenie w zapisach podstawy programowej –
Cele szczegółowe kształcenia i wychowania**